

Az érzelem mint képtéma

Molnos Péter (szerk.): A csábítás fegyvere. Divat, stílus és öltözködés száz év magyar festészetében

FARKAS ZSUZSA

Kieselbach Galéria, Budapest, 2018, 400 oldal

A *csábítás fegyvere* nagy méretű, kiváló nyomdai minőségű, ötletes, érdekes, sokszínű és szép album. Molnos Péter szerkesztő kötetnyitó tanulmánya az 1880 és 1980 közötti évek udvarlás- és divattörténetét veszi számba négy tételben, de valójában időrendben haladva elemzi a magyar festészet néhány alkotóját. Nehéz feladatot vállal magára, hiszen nem egyszerűen divattörténetet kíván bemutatni a magyar festészet alkotásain keresztül, hanem a „csábítást”, az érzelmeket megörökítő festmények alapján választott művészhabitusokat és típusokat. Margitay Tihamér, Skutetzky Dóme, Karlovsky Bertalan tartoznak az első csoportba, Vaszary János, Perlmutter Izsák és Faragó Géza után pedig Batthyány Gyula, Rauscher György, Vörös Géza, Szánthó Mária és László Fülöp következnek.

Az első kétszáz oldalon 250 képet találunk. Ezeknek közel a fele portré és csak 44 életkép, de a magyarázatul szolgáló divatrajzokat és -fotókat is látványosan és igényesen szerkesztették a kiadványba. A portrék nagy számából arra

lehet következtetni, hogy azok bőséggel állnak rendelkezésre. Ez roppant szerencsés dolog, hiszen a magyar portréművészet alig feldolgozott, ráadásul manapság mintha kevésbé inspiráló téma volna. Ha tehát a divat felől interpretálják száz év arcképeinek történetét, akkor szép sorozatot alkothatnak a különféle stílusokban megfestett és lefényképezett produktumok.

A kötet második felében tíz tanulmányt olvashatunk, amelyek különböző szempontokból elemzik a témát, nem ritkán a művészettörténeti aspektusoktól a divattörténeti oldalra is átlépve. Az egyik – Horthy Miklós és Teleki Pál viseleti szokásait bemutató – írás a reprezentáció felől közelít. Aztán az Amrita Sher-Gil, Tüdős Klára és Czene Béla tevékenységét elemző dolgozatok után Katona Edit néprajzi szempontú tanulmánya következik, amelyben a népviseletek kapcsán vizsgál ismert festményeket – másfajta szempontrendszerrel érvényesít tehát, mint amelyet a művészettörténészekről megszokhattunk. Kincses Károly a divat és fotó összefüggéséről ír. Megemlíti,

hogy minden fényképes portré része a divattörténetnek is. Egy idő után legalább száz fotós szakosodott erre a területre, közöttük olyan hírességek is, mint Munkácsi Márton.

A leghosszabb tanulmányt Simonovics Ildikó jegyzi, aki *Divat a szocializmusban* alcímmel nagy érzékenységgel és precizitással elemzi a 20. század második felét meghatározó hazai helyzetet. Különösen érdekes olvasmány ez számunkra, akik ennek a korszaknak egy részét személyesen is átéljük. Az 1970-es évek végén a konzervatív Váci utcai szalonok képezték az ifjúsági divat ellenpontját. Akkoriban a szabadkai piacra jártunk farmernadrágot vásárolni, és megszállottként hordtuk az ott beszerzett, egyetlen viselhető ruhadarabot. A Váci utca elején, a piaristák épületében, az akkori bölcsészkaron pedig a festészet, a portrék történetét tanultuk.